SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 82. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 1, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 1-го ТРАВНЯ 1992 Ч. 82. РІК XCIX.

Л. Кравчук приготовляється до відвідин ЗСА

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 28-го квітня, у резиденції Президента України відбулася пресова конференція виключно для закордонних журналістів, акредитованих у Києві та Москві. Зустріч Президента Леоніда Кравчука з журналістами була присвячена його майбутній візиті до ЗСА, що має розпочатися 5-го травня.

Л. Кравчук

Під час українсько-американської зустрічі передбачається підписання угоди про торгівлю і співпрацю, зокрема в науково-технічній галузі, а також інвестиційній. Заплановані відвідини Л. Кравчуком Айови, міст Гюстону, Філядельфії і Ню Йорку. Під час цих відвідин відбудуться зустрічі з представниками ділових кіл. Як заявив Президент Кравчук, останні контакти з керівництвом ЗСА свідчать, що Уряд Джорджа Буша завершує вироблення свого ставлення і політики до України, як до незалежної суверенної держави, не зважаючи на те, що ще кілька місяців тому ЗСА сприймали Україну виключно через призму своєї політики до Росії. Майбутня візита має розвіяти серед американців останні сумніви щодо становища і політики України. „Ми розкажемо про Україну самі, а не у трактуванні московських засобів масової інформації", — сказав Л. Кравчук.

У ході пресової конференції Л. Кравчук неодноразово гостро критикував російські друковані органи і телерадіокомпанії за дезінформацію. Зокрема, Президент України офіційно спростував дезінформацію телерадіокомпанії „Останкіно", що Україна відновила вивезення тактичної ядерної зброї до Росії начебто під великим тиском офіційних кіл ЗСА, запевнив, що ніякого тиску не було ні з боку ЗСА, ні будь-яких інших країн. „Ми не відмовляємося від того, що Україна мусить стати без'ядерною державою ще до 1994 року. Ми лише керуємося відомим російським прислів'ям: довіряй, але перевіряй", — пояснив Л. Кравчук.

У міністерстві закордонних справ України в той самий день відбулася пресова конференція представників амбасади ЗСА в Києві, у якій взяли участь тимчасовий повірений у справах ЗСА Джан Ґандерсен, перший секретар амбасади у справах преси та культури Мері Круґер. Пресконференція була присвячена наступній офіційній візиті до ЗСА Президента України та організації гуманітарної допомоги Україні з боку громадян, громадських організацій та уряду ЗСА.

Представники амбасади повідомили, що ЗСА сприймають Україну, як незалежну суверенну державу і розповіли про пляни перебування Л. Кравчука в Америці. „Президент Джордж Буш запропонував Л. Кравчукові тригодинну розмову про вдосконалення українсько-американських відносин і про можливий внесок Уряду ЗСА у справу підвищення авторитету України в цілому світі", — зазначив Д. Ґандерсен.

Відбувся конґрес військовослужбовців

Київ (УНІАР). — Тут в суботу, 25-го квітня, у приміщенні Київського Інституту Соціяльного Управління відбувся конґрес військовослужбовців, кадрових та резервістів. Конґрес скликано за ініціятивою фонду інтелектуальної власности військовослужбовців та фірми „Темп".

Мета конґресу — доведення інформації до якомога більшої кількости військовослужбовців про створення фонду і відкриття курсів соціяльної адаптації військовослужбовців. У конґресі взяли участь понад 300 представників з усіх областей України.

Делеґати ухвалили заяву та звернення з приводу важкого становища військовослужбовців та браку соціяльного захисту.

Проходить американсько-український симпозіюм

Київ (УНІАР). — Тут в понеділок, 27-го квітня, відкрився міжнародний американсько-український симпозіюм на тему „Громадські правозахисні рухи і влада", організований Українським Громадським Комітетом з Прав Людини і Американським об'єднанням на захист совєтських жидів.

На симпозіюмі виступили голова об'єднання Памела Коген, державний радник України з правової політики Олександер Ємець, голова УРП Левко Лук'яненко і тимчасовий повірений ЗСА в Україні Джан Ґандерсен.

Відбулася конференція і Загальні збори Історично-філософічної секції НТШ

Ню Йорк. — Субота, 11-го квітня, тут, в НТШ, була дуже зайнятим днем з ранку до вечора. Того дня Історично-філософічна секція (ІФС) влаштувала свою конференцію на тему „Політичні і суспільні процеси в сучасній Україні". Десять доповідей прочитали члени секції, а також кілька запрошених гостей, особливо з України та Сходу Европи.

Першою сесією проводив проф. Тарас Гунчак з Ратґерського університету, який також прочитав доповідь на тему: „Від путчу до референдуму: еволюція політичної думки". Доповіді з соціологічної проблематики читали: проф. Володимир Нагірний (Гантер коледж) і проф. Ігор Зєлик (університет Сітон Голл) — „До проблеми національної сводомости", проф. Всеволод Ісаїв (Торонтонський університет) про зміни в соціяльній структурі України, та проф. Володимир Євтух (Академія Наук України) про сучасну етно-політичну ситуацію в Україні. В цій же сесії порушив у своїй доповіді культурно-політичну ситуацію реґіонального характеру проф. Микола Мушинка (Пряшів), який проаналізував феномен сучасного „русинства" в Карпатах.

Пообідньою сесією керував проф. Іван Головінський з Ратґерського університету, а доповіді відбулися головно на політологічні теми: д-р Володимир Трембіцький (Ню Йорк) говорив на тему „Українська дипломатія доби Визвольних Змагань 1918—21 років і сьогодні (деякі порівняння", д-р Мирослав Прокоп доповідав про пов'язання і вплив політичної думки 1940-их років на сучасний розвиток, а проф. Василь Маркусь (Чикаґо) провів паралелі між державобудування 1917—20 років і останнім розвитку в Україні. В цій же сесії відбулася коротка доповідь д-ра Володимира Хроміша з Ново Саду (колишня Юґославія), який говорив про теперішні відносини серед русинів-українців в тій країні.

Конференція закінчилася дискусією „круглого столи", темою якої було „Дослідження сучасних процесів в Україні: теми і методологія". Керував круглим столом проф. Мирослав Лабунька (університет Ля Салл), він же говорив про питання вивчення релігійної ситуації, а далі говорили проф. І. Головінський — про психологію та педагогіку, проф. В. Євтух порушив питання соціології в Україні та міжетнічних досліджень, проф. Володимир Стойко (Мангеттен коледж) говорив про історичні досліди і спроби

(Закінчення на стор. 3)

АФҐАНІСТАН ПРОГОЛОШЕНО ІСЛЯМСЬКОЮ РЕСПУБЛІКОЮ

Кабуль, Афганістан. — З прибуттям в столицю Афганістану тимчасового уряду у складі 50 осіб — лідерів різних груп муджагедінів, які боролися проти комуністичного режиму Наджібулли, Афганістан проголошено ісламською республікою.

Влада в країні перейшла до Сібґатулли Моджаделі, якого вибрали минулого тижня лідером тимчасового уряду Афганістану. Разом з коаліційним урядом у столицю прибули тисячі бійців, прихильників нової коаліції. Разом з рішенням проголосити країну ісламською республікою коаліційний уряд проголосив загальну амнестію для всіх афганців, незалежно від того, виступали вони на боці комуністичного режиму Наджібулли чи боролися в одній з ворогуючих груп опозиції. Єдиний, кого не схотіли помилувати нові керівники країни — сам колишній президент Наджібулла, який тепер переховується у Кабулі, мабуть, у резиденції представника ООН.

Висунення С. Моджаделі на пост тимчасового голови уряду підтримали всі фракції, крім повстанської групи Гезб-і-іслямі, якою керує радикальний мусулманський фундаменталіст Ґульбеддін Гекматіяр.

Наступного дня після проголошення Афганістану ісламською республікою, бої в столиці тривали. Бійцям коаліції вдалося взяти в полон коло 300 фундаменталістів із Гезб-і-іслямі. Після кількох годин боїв партизанів Гезб-і-іслямі вдалося вибити з будинку міністерства внутрішніх справ, яке вони захопили кілька днів тому і проголосили своєю головною квартирою. Під вечір у середу, 29-го квітня, в Кабулі тривали лише окремі збройні сутички.

Новий президент Моджаделі зустрівся з чужинецькими дипломатами, акредитованими в Кабулі. Він висловив вдячність ООН і багатьом країнам, включаючи З'єднані Стейти, за підтримку, надану муджагедінам під час багаторічної громадянської війни.

Б. Єльцин відмовляється виконувати умови МВФ

Москва. — Боріс Єльцин вітав прийняття Росії у Міжнародний валютний фонд (МВФ), але заявив, що вона не підкориться диктатові МВФ і не буде насліпо виконувати його умови. Він підкреслив, що Росія не цілком погоджується з точкою зору цієї організації.

Як коментує цю заяву московський кореспондент аґентства АП Венді Словн, російський президент, мабуть хотів підкреслити свою незалежність від МВФ у світлі подій на останньому З'їзді народних депутатів Росії, на якому частина депутатів обвинуватила його в тому, що він віддає країну „на відкуп" МВФ.

Розмовляючи з журналістами, Єльцин сказав, що має намір обережно витрачати гроші, одержані від міжнародних фінансових організацій. За словами президента, Росія не має наміру негайно забирати всі обіцяні їй 24 біл. дол., а буде брати гроші лише в разі потреби, на якісь конкретні проєкти. Зокрема, Єльцин сказав, що має на увазі 6-більйоновий фонд стабілізації рубля.

Автор нашумілої колись програми „500 днів" Ґріґорій Явлінський так прокоментував останні події: „Як що країна знає, що робити з 24 більйонами долярів, які їй обіцяв Міжнародний валютний фонд, якщо вона готова їх використати — це може принести велику користь. Все залежить від нас. При недостатньому вмінні, розторопності, кмітливості і принципіяльності уряду кредити МВФ можуть обернутися дуже великими втратами".

Російський віцепрем'єр Єґор Ґайдар, який прибув у суботу, 25-го квітня, у Вашінґтон для зустрічі з керівниками МВФ, намагався злагіднити враження від різкої заяви Єльцина, зауваживши, що вона була розрахована на внутрішню авдиторію. Як сказав Є. Ґайдар, Єльцин хотів підкреслити, що „ми беремо на озброєння цю програму не тому, що нам її хтось нав'язує, а тому, що ми в неї віримо самі".

І. ДРАЧ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Комітет Оборони Національних і Людських Прав України, який діє як Комітет Руху, влаштовує виступ голови Руху Івана Драча, тут в середу, 6-го травня, о год. 7:30 в УОКЦентрі. І. Драч буде говорити про сучасну ситуацію в Україні і про допомогу діяспори.

Гельсінкська делеґація ЗСА відвідала Україну й інші країни СНД

Сен. ДеКонсіні в Києві

Київ, (Марта Коломиєць — Пресове Бюро УНС). — Відбуваючи шістьденну візиту по країнах Співдружности Незалежних Держав, Гельсінкська комісія безпеки і співробітництва в Европі, члени цієї комісії сенатори Деннис ДеКонсіні, демократ з Арізони і Джиммі Джеффордс, республіканець з Вермонту, у супроводі своїх помічників і дружин, відвідали Україну, Вірменію, Азербайджан, Таджикістан, Узбекістан і Казахстан.

Виступаючи на короткій пресовій конференції в готелі Жовтневому, голова Гельсінкської комісії сен. Д. ДеКонсіні заявив, що на його думку відвідані ним і членами комісії країни, колишні республіки СССР, зробили великий проґрес в ділянці демократизації системи, економіки, придбання і забезпечення товарами першої потреби населення, пошанування постанов Гельсінкської конференції, яка, як відомо, відбулася ще в 1975 року в столиці Фінляндії. На його думку З'єднані Стейти Америки повинні виявити більшу дозу терпеливости, але рівночасно вимагати, щоб всі країни, які підписали кінцевий акт Гельсінкської угоди і щоб постанови цієї угоди були справедливо поширені також на колишні республіки СССР, тепер незалежні держави.

„Згідно з нашим спостереженням, — заявив сен. Джим Джеффордс, — ситуація в республіках є далеко кращою, як вона була рік тому, але колишні республіки потребують значно більшої допомоги, щоб розвинути зовнішню і внутрішню торгівлю, розпочати повний процес переведення економіки у систему вільного ринку, бо без цієї допомоги ринкову систему, здемократизування державної структури і закріплення повної самостійности й незалежности не можна здійснити через ніч".

Сен. ДеКонсіні позитивно висловився про пошанування прав людини в Україні. Він пригадав, що резолюція в Сенаті у справі визнання акту незалежности України перейшла майже одноголосно, але затримка була у Державному департаменті, який більше звертав увагу на Росію і її президента Боріса Єльцина. „Я далекий від того, щоб критикувати Державний департамен, але хочу підкреслити, що Україна, наприклад, потребує значно більше уваги й допомоги від Уряду ЗСА", — заявив сен. Д. ДеКонсіні.

Делеґація була прийнята на спеціяльній авдієнції президентом України Леонідом Кравчуком, а пізніше відвідала голову Верховної Ради України Івана Плюща, який заявив, що Україна не відкидає співпраці з Росією, як рівний з рівним, але катеґорично відкидає наказодавчий тон з Москви, ставлення передумов, якщо йдеться про росподіл Чорноморської фльоти чи майна колишнього СССР. ДеКонсіні не знає в який спосіб Уряд ЗСА допомагатиме Україні, але знає, наприклад, що частину фондів Україна отримає з так званої програми сенаторів Нанна і Луґара. У делеґації брав також участь Орест Дейчаківський, який працює в Гельсінкській комісії вже від давна.

Радість і відповідальність

Джерзі Сиґі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Коли один із найсерйозніших сьогоднішніх мистців України Любомир Медвідь промовив до численно зібраної публіки на відкритті своєї виставки в Ню Йорку в Українському Музеї, з початком березня — він зупинився на саме тих двох почуттях, що полонили його у перших відвідинах ЗСА.

Мистець Л. Медвідь у редакції „Свободи".

Виставка, яка охопила 18 незвичайно цікавих картин Л. Медведя і була старанно підготована Стефанією Гнатенко, розпочалася сповненим глибини словом про мистця, в якому вона цитувала поезію Ігоря Калинця, написану після виставки мистця і письменника Л. Медведя ще у 1972 році.

Виставка, як і слова промовців зробила не абияке враження на присутніх, тому ми з великою цікавістю вичікували можливости безпосередньої розмови з мистцем, щоб послухати його думок і поставити декілька питань, що їх викликало відкриття виставки.

— Знаємо, що у літературному журналі „Дзвін" появилася ваша повість.

Як ви поєднуєте вашу малярську творчість з літературою?

— Можливе, що тут мала вплив на мене дружба із Калинцями. За їхньою заохотою я написав спершу новельку, а відтак на цю саму тему повість, яку ви читали у „Дзвоні". Треба вам знати, що я маю готових п'ять новель і 14 віршів і вони чекають публікації.

— У літературній творчості ви повертаєтеся до нашої давньої історії. Чому саме так багато із сьогоднішніх літераторів це робить?

— Це певне тому, що у нас подавали історію, або зовсім неправдиву, або дуже скорочену. Але може повернемося до моєї мистецької творчости, якою я вповні живу.

— Про себе ви подали вичерпно у каталозі виставки, який ще і прикрашений репродукціями ваших картин, що ми їх бачили. Скажіть прошу, чому ваші картини викликають у глядача, а принаймні у такого, як я драматичне враження, просто добачується у них якийсь укритий трагізм, — а може це лише песимізм?

— Я б не сказав, що це трагізм, а коли песимізм то це не враження, яке повинно лякати. Песимізм є часто ближчий до дійсности, як оптимізм. А мені здається, що мої песимістичні нотки, що їх добачуєте не домінуючі. Я відчуваю і ясні й темні сторінки життя та їх відтворюю.

— А чи ці песимістичні нотки характеристичні для вашої вдачі?

— Знаєте, коли б глядач

(Закінчення на стор. 3)

ЗАКРИТТЯ СЕЗОНУ В УІА

Ню Йорк. — Як уже повідомлялося, заключний концерт цьогорічного сезону серії „Музика в Інституті" з участю членів Товариства камерної музики Лінкольн Центру та Товариства Камерної Музики Українського Інституту Америки відбудеться тут у суботу, 2-го травня, о год. 8-ій вечора. Після концерту — прийняття (бара платна) та льотерія. Імпрезу спонзорують австрійські летунські лінії. Вступ — 20 дол., сеньйори — 10, студенти — 5 дол. Дохід призначений на Фортепіяновий Фонд Інституту.

У СВІТІ

КОМАНДУВАННЯ так званої Юґославської народної армії заявило, що не має наміру виводити війська з Боснії і Герцоґовини, й продовжує підтримувати сербських екстремістів. Представники Европейської спільноти і ООН повідомляють, що дії сербських бойовиків зводять нанівець миротворчі зусилля міжнародних організацій.

В ПОНЕДІЛОК, 27-ГО КВІТНЯ, відновилися бої між молдавською поліцією і сепаратистами Придністров'я. Вже після досягнення угоди про припинення вогню в Молдові вбито декілька десятків осіб з обидвох ворогуючих сторін.

У ВІВТОРОК, 28-ГО КВІТНЯ, Пакістан визнав новий уряд Афганістану і пообіцяв надати сусідній країні гуманітарну допомогу. Того ж дня в Афганістан з Пешавару прибув вибраний першим керівником перехідного афганського уряду Сібґатулла Моджаділі. З Пакістану починають вертатися на батьківщину афганські втікачі, число яких перевищує 3 мільйони осіб.

В ЛОНДОНІ ОФІЦІЙНО оголошено про призначення Саймона Гіменса амбасадором Великобританії в Україні. Англійський дипломат прибуде в Київ у червні. 52-річний Саймон Ніколас Пітер Гіменс стане п'ятим повноважним представником З'єднаного Королівства в нових державах на місці колишнього СССР. Вже діють амбасади Великобританії в Москві і столицях трьох прибалтійських республік.

В АМЕРИЦІ

У ДІТРОЙТІ АВТОМОБІЛЬНЕ виробництво Дженерал Моторос, поінформувало про перший квартальний зиск. Спостерігачі твердять, що це завдяки останнім перемінам у керівництві фірми, зокрема на північноамериканському терені, де ця справа, як виказалося, потребували конкретних змін. Впродовж останніх кількох років компанія Дженерал Моторс мала прихід із закордонного продажу, а спеціяльно на европейському ринку. Отже приходи Дженерал Моторс у першому кварталі зросли на 10 відсотків до 32 біл. дол., з 29.2 біл. дол. попереднього року.

ПЕРЕВІРКА ФЕДЕРАЛЬНОГО УРЯДУ приватних психіятричних заведень, де лікуються члени військових родин, у цьому випадку юнацтво і діти, виказала, що 64 відсотки перевірених справ виявили недомагання. Велика кількість пацієнтів не повинна була бути у психіятричній лікарні в першій мірі, їх перетримували значно довше, як цього було потрібно, або створювали для них фіктивні психічні недуги, щоби тільки продовжувати їхнє лікування. Це коштувало платників податків солідні суми на лікування неіснуючих психічних захворінь. Спостерігачі твердять, що це є наслідком жадоби та бажання швидкого дорібку.

УРЯД НЮЙОРКСЬКОГО СТЕЙТУ подав судове оскарження на Уряд ЗСА за те, що мусить оплачувати утримання в'язнів, які підлягають юрисдикції федеральних властей. Йдеться про перебрання відповідальности за кримінальників, незаконних іміґрантів, які вже відбули своє покарання та згідно зі законом 1990 року мали б перейти на утримання федеральних властей, у цьому випадку Служби, іміґрації і натуралізації, яка повинна після їх звільнення з тюрми розпочати справу їхнього видалення з країни. Вдержання цих незаконних іміґрантів-в'язнів коштує нюйоркський стейт понад 100 міл. дол. річно.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Адорація Леніна у Москві і різні настрої у країнах СНД

Читаємо у ,,Ню Йорк Таймсі" з 22-го квітня 1992 року під великою світлиною москвичів з похмурими обличчями, у зимових одягах: ,,Погляд численних росіян не змінився в одній справі — в їхньому підході до засновника колишнього Совєтського Союзу — Леніна. Вчора, у 122 роковини його народин велика юрба народу, зібрана на Красній площі у Москві, помаршувала вшанувати його китицею квітів". 122-гі роковини — це ніяка кругла дата і можна здогадатися, що така процедура повторюється щороку, з тим, що за панування комунізму та юрба була куди численнішою, спонсорована існуючою владою. Владімір Ленін — це в очах росіян щось на подобу національного героя. У Києві вже рік тому хтось вночі вписав на пам'ятнику Леніна великими чорними буквами ,,кат". Для росіян — він не кат, а творець могутньої імперії. У ,,Великій Російській Енциклопедії" і в ,,Українській Радянській Енциклопедії" обширно написано про Вітчизняну війну; не було ніякої вітчизняної чи пак громадянської війни, а був трирічний період імперіялістичної агресивної війни проти колишніх членів царської Росії, які у 1916 році проголосили державну незалежність.

У цій імперіялістичній війні окуповано й примусово прилучено Українську Народну Республіку. Це було повторення того ,,собіранія русских земель", під гаслом якого пішов наступ російської білої, царської, армії на Галичину у Першій світовій війні. Трудно сказати, скільки у теперішній адорації Леніна є туги за імперією від Балтики по Тихий океан і від Білого по Чорне море та скільки сантименту до комунізму, — жалю, що демократія розчарувала вихованців Компартії, яка звихнула їхні душі і перетворила вільних людей у новітніх рабів, вдоволених, що хтось за них думає, дає їм окрушинки із столів совєтських буржуїв і навчив мовчати і слухати,— режим на сторожі якого стояв могутній апарат КҐБ з підтримкою від уніформованої поліції війська. Можна зрозуміти Боріса Єльцина, що в теперішній ситуації в Росії не заторкає справи мавзолею Леніна у Москві.

Уже у зв'язку з перейменуванням Ленінґраду на Петербурґ залунали голоси про перенесення домовини з тілом Леніна на загальчий цвинтар, на якому похоронили були Нікіту Хрущова. І напевне колись це станеться, напевне зруйнують мавзолей Леніна і щойно тоді припиниться культ засновника тюрми народів.

У тому самому числі ,,Ню Йорк Таймсу" поміщено статтю під заголовком почерез усю ширину сторінки: ,,Багато осіб у колишньому Совєтському Союзі каже, що тепер вони почувають себе ще більш непевними". Стаття оповідає про переведені опити, які переведено в Росії, Україні та Узбекістані, у кожній з тих країн з кількома сотнями — найвище двома тисячами — осіб. Цікаво, що в Росії багато опитуваних висловлювалися проти капіталовкладів чужинецьких фірм і капіталу. Признавали, що такі чужинецькі підприємства створюють верстати праці, але ніби загрожують поневоленням автохтонів чужинецьким капіталом. Такий підхід характеристичний для людей, просяклих духом марксизму, який уважав капіталізм за найбільшого ворога, — ніде на величезному просторі колишнього Совєтського Союзу, включно з Україною, не всі ще зрозуміли потребу чужинецьких інвестицій для процесу переходу на вільний ринок. Не всі ще зрозуміли, чому Уряд Леоніда Кравчука старається придбати чужих капіталовкладачів і чому в тій цілі їздив в Італію Фокін.

Після поверх 70-ти років панування комуністичної диктатури треба буде не двох-трьох літ, а цілої однієї ґенерації, щоб людина позбулася неґативних психологічних наслідків, щоб позбулася намулу довголітньої неволі.

УСВЯТО-ПОКРОВСЬКОМУ храмі Києва відбулася хіротонія архимандрита Сифронія. Він перейшов з Російської Православної Церкви в Українську Автокефальну Православну Церкву. Виступаючи перед мирянами, новий Єпископ сказав, що духовне відродження, яке відбувається в Україні, спонукало його вчинити такий крок. Тепер єпископат УАПЦ налічує 13 архиєреїв.

Микола Руденко

ПРО АТОМНИЙ САГАЙДАК ТА ІМПЕРСЬКУ ПИХУ

III

Ні, Україна так питання не ставила, хоч у неї більше підстав вважати себе великою державою. Та й небезпека з боку Росії аж ніяк не менша. Ба, навіть більша, бо так склалося історично. У цьому разі згадана формула діє як момент істини.

На пресконференції у Вашінґтоні міністер оборони України генерал полковник Морозов пояснив журналістам, що Україна припинила вивезення тактичної атомної зброї тимчасово. Наша держава покищо не має ґарантій, що ця зброя справді знищується. В той же час керівники Російської Федерації просте бажання України бути господинею своїх територій та всіх багатств, котрі на них містяться — це просте й законне бажання сприймають як приниження власної національної гідности. Вони все ще ніяк не звикнуть, що Україна здобула незалежність — це їх дратує, в Україні вони вбачають образ ворога і відповідно орієнтують свій народ. А раз так, то чи має право Україна збагачувати російський атомний арсенал за рахунок власного? Чи не виглядатиме, це злочином проти українського народу? Отож нам потрібні ґарантії нашої безпеки. Ні, не від керівників Росії, котрі сьогодні підписують такі ґарантії, а завтра їх порушують. Нам потрібні ґарантії від Уряду ЗСА та Організації Об'єднаних Націй.

Нині, коли пишуться ці рядки, в Україні перебуває повноважна делеґація американського Конґресу й Державного департаменту.

З усього видно, що позиція України дістала розуміння. Для закріплення цієї справи Президент ЗСА на 6-те травня цього року запросив Президента України відвідати Америку. Гадаю, Л. Кравчук зуміє переконати американську адміністрацію, що так щедро заохочувати Росію до все нових і нових порушень Гельсінкських Угод — це принаймні велика необачність.

Безумовно, потрапити в становище двох затятих школярів, що посварилися за рогатку, а їх мусить розбороняти вчитель — позиція вельми непочесна. В даному разі в ролі вчителя виступає буцімто Дж. Буш. Насправді ж це виглядає не так примітивно й набагато драматичніше. Америка тут виступає як член Ради Безпеки ООН, а ця Рада й створена для того, щоб гамувати конфлікти поміж державами. Сама необхідність звернутися до світового органу зі скаргою на свого північного сусіда — для України справа нелегка.

Так чи так, а ми приречені довічно бути сусідами. Та ось у чому біда: сильніший сусід звик бачити обійстя слабкішого як свою власну маєтність. Чи є тут інші шляхи до полагодження відносин, ніж ті, до яких вдалася Україна? Мабуть, ми погодимося, що юґославський варіянт далеко не кращий.

А тим часом до мене йдуть листи із Росії такого змісту: як же це ми, слов'яни, не можемо домовитися між собою? Адже ж наша сварка на руку лише сіоністам — вони в цій каламутній воді виловлять найкращу рибку. Знову, бач, жиди винні. Є листи й трохи іншого змісту. Із Санкт-Петербурґа пише моя знайома: ,,Сьогодні нам казали на роботі, що Україна дуже погано себе поводить. А такі ж ніби добрі, привітні люди. Що ж це воно діється?"

Як бачите, нас і справді мають за школярів — виставляють неґативну оцінку за поведінку. Я сів писати відповідь своїй знайомій, але швидко зрозумів, що їй нічого не можна пояснити. Людина, котра ніколи в житті не відчула на собі національно-колоніяльного гніту, не здатна навіть уявити, що хтось від нього страждає. Їй відомо лише одне: раніше з України безперервно йшли до Ленінґраду ешелони з дешевим м'ясом, маслом, цукром, а тепер чомусь хохли збунтувалися. Немає на них Сталіна — той би їм показав, де раки зимують. Між іншим, я чув у Сибіру й така судження: ,,Чого ж дивуватися, що гастрономи порожні? Одних хохлів скільки! Їх же годувати треба".

Так думає про нас пересічний росіянин. Розумніше, справедливіше думають лише люди такого рівня, як Олена Боннер або Юрій Афанасьєв. Але ж небагато таких — ох, як же мало! Зате мільйони українців, розкиданих по всій Росії — то наша велика підпора. Вони добре уявляють, що таке колоніяльний гніт. — їм цього пояснювати не треба. 600,000 українців на нафтових промислах Тюмені — ось хто сьогодні порятував Україну від зриву сівби. Та й надалі Тюмень пересилатиме в Україну нафту — так вирішили нафтовики-українці, а вони там сила!

Тим часом сівба просувається на північ. І треба сказати, що вона відбувається набагато організованіше, ніж можна було сподіватися. Відчувається, що в областях і районах з'явилися господарі — представники Президента.

Закінчення буде.

Микола Світуха

ЗАКОН ПРО ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНІ

I

З метою прискорити процес модернізації економіки України і притягнути кращі зразки західньої технології Верховна Рада України прийняла з кінцем березня закон про іноземні інвестиції, який допоможе посилити застосування західньої системи адміністрації підприємств і поширити їхній доступ до міжнародних ринків збуту. Зміст закону вказує, що його автори взяли до уваги міжнародний досвід у створенні умов, у яких іноземні інвестиції можуть стати одним з ключових рушіїв відродження економічного життя країни.

В умовах браку в Україні власного інвестиційного капіталу і довголітньої ізоляції від міжнародних ринків, найкращим стимулом для її економіки буде заснування в Україні підприємств з участю іноземного капіталу і перебрання іноземними інвесторами в процесі приватизації частини, або й в певних випадках цілости капіталу існуючих виробничих підприємств.

Новий закон про закордонні інвестиції покриває всі ті випадки, де чужоземні інвестори вкладуть не менше як 20 відсотків статутного капіталу, **або не менше як 100,000 ам. дол. З** цього ясно, що **закон реґулює** закордонні **інвестиції** більшого калібру, а не **дрібні** підприємства, які пропонують певні услуги або продають товари щоденного вжитку. Закон не стосується до інвестицій у совєтських карбованцях ані у формі товарів, які були вироблені в державах Співдружности. Такі інвестиції підлягають окремому законодавству України про інвестиційну діяльність.

У рамках нового закону дозволяється закордонні інвестиції у різному виді, себто у формі вільно вимінної валюти, рухомого або нерухомого майна, акцій чи інших цінних паперів, платних послуг, прав інтелектуальної власности або прав на здійснення будь-яких форм господарської діяльности.

Другим позитивом є факт, що законом не обмежується розміру інвестицій, себто закордонні інвестори мають право придбати частку діючих підприємств, або повністю викупити цілі підприємства. Вони також можуть творити нові підприємства з участю українських партнерів або засновувати філії під своєю повною контролею. Іноземні інвестори мають право придбати в Україні нерухоме чи рухоме майно, включаючи будинки, приміщення і обладнання, під умовою, що набуття таких об'єктів не є заборонене окремими законами.

Закон не обмежує права самостійно або з участю українських партнерів придбати право користування землею або концесій на використання природних ресурсів. Одночасно в законі сказано що, ,,і виходячи з вимог забезпечення національної безпеки" в Україні можуть бути визначені території, на яких обмежується, або забороняється діяльність іноземних інвесторів.

Доволі ліберально трактується законом питання ґарантій і компенсації. У першу чергу, іноземні інвестиції не підлягають націоналізації і мають право на відшкодування тих втрат, які могли б бути завдані в результаті дії або бездії державних органів України. Відшкодування передбачене навіть у випадку ,,неналежного здійснення такими органами чи їх посадовими особами передбачених законодавством обов'язків щодо іноземного інвестора". Закон дальше передбачує що ,,сума компенсації має бути без затримки виплачена валюті, в якій були здійснені інвестиції" разом з відсотками.

У випадку зміни умов, за якими можуть діяти іноземні інвестиції в Україні, зареєстровані іноземні підприємства затримували б право діяти ще десять років на основі закону, який зобов'язував під час реєстрації. У разі припинення діяльности іноземні інвестори мають право на повернення своїх інвестицій разом з доходами у грошовій чи товарній формі ,,за реальною ринковою вартістю". Хто визначує цю вартість — в законі не подано.

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Галина Величко

Україна

Поїздка Капелі Бандуристів по Україні

Який наш край багатий,
Який наш люд завзятий,
Який прекрасний подвиг
Він творить на землі!

Весна 1991 року. Травень. На Україні в радіо і пресі появилися повідомлення про те, що на рідну землю з далекої Америки в наступному місяці приїжджає з концертами славна Капеля Бандуристів імени Тараса Шевченка. Спочатку люди по-різному трактували приїзд капелі, бо саме в той час, зокрема в Києві, відбувалися щоденні мітинги, на яких люди зверталися до Верховної Ради з домаганнями проголошення незалежности України, проти чого діяли одночасно і партократи, особливо група 239.

У той час, як на Заході України, на Київщині і близьких областях в народі пробудилася національна свідомість, то на півдні й сході України люди ще були байдужі до тих подій і там партократам легко було б зірвати поїздку капелі з концертами. Багато допомогло те, що в той час до тих областей прибували демократичні депутати Верховної Ради, які проводили там роз'яснюючу роботу. І саме в той час їм став у пригоді приїзд капелі з Америки. Зустрічали бандуристів в Україні, особливо тепло, як рідних братів.

Перший концерт бандуристів — в Києві, в оперному театрі ім. Тараса Шевченка. Заля переповнена, в ній майорять блакитно-жовті прапори. Кожна виконана точка програми покривається бурхливими оплесками, на сцену слухачі виносять масу квітів, якими обдаровують виконавців. Ось до найстаршого бандуриста підходить юнак з пишним букетом квітів, тепло вітає і поздоровляє бандуриста. Це внук, якого дідусь ще ніколи не бачив. Тяжко словами передати цю картину зворушень, як і тяжко передати все те, що відбувалося цього вечора в цій концертовій залі. Подібне було і на всіх інших концертах по всій Україні.

Усю концертову дорогу автобуси з бандуристами супроводила поліція, щоб не трапилася якась непередбачливість та щоб бандуристи встигли на наступний концерт, бо такі концерти відбувалися щодня, а переїзди були великі, не згадуючи вже про стан доріг. Варте уваги те, що капелю приймали слухачі особливо тепло і патріотично в містах півдня і сходу України, за які всі найбільше побоювалися. Місцева преса на Україні увесь час відзначала успіхи капелі, особливо у галузі пробудження населення до національної свідомости. Один з представників Руху в Донецьку, вітаючи Капелю, сказав: ,,Ви не уявляєте, яку велику прислугу ви зробили Україні своїми концертами. Сотня політиків і мітинґів не зробила б того. Ваш концерт був найвизначнішою подією за останніх 50 років".

І дійсно так. Як бачимо тепер, наслідки референдуму потвердили це. Особливу заслугу тут треба надати українській телевізійній інформації, яка передавала кількакратно фраґменти концертів і повний концерт у Києві в телебаченні. Мільйони глядачів були приковані тоді до телевізорів, а днями після таких передач скрізь серед людей можна було чути розмови, сповнені захопленням. Щоб мати уяву про те, який захоплюючий слід лишила по собі капеля на Україні, треба було побувати там хоч тиждень-два після виїзду капелі. Адміністрація капелі дуже добре зробила, що удокументувала цю подію випущенням відеофільмів, з яких глядач може виробити собі повнішу уяву про важливість поїздки. Перший фільм під назвою ,,Апостоли бандури" охоплює всю поїздку з фраґментами концертів, зустрічей тощо, а другий фільм — це повний концерт капелі у Львові, як заключний концерт в Україні. Кожна така касета продається за 35 дол, а дві разом — за 60 дол. Можна замовити в Капелі.

В Детройті було організоване прилюдне висвітлення фільму ,,Апостоли бандури". Враження глядачів було потрясаюче. Третього дня один з глядачів телефонував до канцелярії Капелі і сказав, що ще й тепер не може заспокоїтися від приємного враження після оглядин фільму.

Авторка цих рядків є гостею з України. Я була живим свідком того, чого доконала капеля своїми концертами в Україні. І хочеться мені і в імені моїх земляків в Україні зустрітися з бандуристами і уклінно подякувати їм за прислугу Україні та побажати їм ще не раз відвідати Україну і потішити її, як матір, своїми мистецькими надбаннями кобзарства на чужині.

Мирослав Семчишин

І. ОГІЄНКО І ЙОГО ВЕЛИКІ ЗАСЛУГИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

II

І от, відзначаючи дати з народження і смерти І. Огієнка, дозволимо собі процитувати за оригіналом його книжки ,,Українська культура" ті найбільш прикметні для російської культури XV—XVIII сторіччя факти, які виявили таки ж російські вчені і дослідники у своїх працях, якими користувався Огієнко.

І так наприклад, у розділі ,,Впливи української культури на московську, між іншим читаємо, (подаємо уривки в мові оригіналу). ,,В Москві було багато перешкод, що завше ставали на дорозі до культурного розвою. Шкіл було мало, та й на науку там завше поглядали скоса, вважали її за дияволів плід". ...Відомий архиепископ новгородський Генадій в кінці XV століття так скаржився на темноту в Москві: от приведуть мені мужика на посвяту — я дам йому читати апостола, а він і ступити не вміє; я дам йому псалтиря, а він тут на силу бреде... Я накажу проказувати йому ектенію, а він і до слова пристати незугарний. Накажу йому читати азбуки, а він посидить трошки та й тікає геть... На низьку освіту скаржиться в Москві і в XVI столітті. Так у постановах Стоглавого собору 1551 р. крепко наказують, аби ті люди, яких висвячують на попів, бодай би грамоти вміли, хоч і сподіваються, що то можна здійснити.

Такою ж була освіта в Москві і в пізніші часи. Навіть в XVII сторіччі Москва животіє в темноті і на науку там дивились як на ,,порожденіє исконного (прадавнього) врага человіческого рода-диявола". Західньої науки й культури боялись і тікали від неї. склалось навіть прислів'я: ,,Кто по латині научился — тот с правого путі совратился". Друкарня на всю Росію була тільки одна, в Москві. І вона постачала самі тільки церковні книжки. Нічого іншого давня московська друкарня не знала. Людині з освітою трудно було жити в Москві, тому не диво, що захожий Максим Грек, людина високої західньої освіти, хутко попав на Москві до в'язниці, де й просидів більше 20 років. Не диво і те, що з тих 30 молодих людей, що їх послав Борис Годунов навчатися за кордон, додому вернувся тільки один.

В самому кінці XVII сторіччя 1698 року Петро І скаржився патріярхові: ,,Священники у нас грамоті мало уміють... Ежелі би їх на обученіє послать в Київ в школи"...

Москва довго не хотіла признаватися до нестатків своїх образоватательних (освітніх) средств — пише акад. А. Пипін, — школи справжньої гарної в Москві ніколи не було і там навіть не знали, що воно таке...

Ще в 1640 році славний наш Митрополит київський Петро Могила писав цареві Михайлові Федоровичеві, що дуже потрібно завести науку, а коли б цареві було завгодно, то він обіцяв йому прислати учителів. Але цар не звернув на це своєї уваги. Про життя московське акад. Пипін каже, що там були — ,,церковний фанатизм, вражда до науки, упрямий застій, моральне здичіння і жах".

,,От такою — пише проф. Огієнко,— була культура московська в той час, як у нас вона досягла великої міри. Для мене нема жадного сумніву, що культура українська за всі старі віки, аж до 19-го віку давно була значно вищою од культури московської. Кращі вчені, що досліджували старого нашого життя, давно вже були прийшли до такої ж думки, — нагадаю акад. Пипіна, проф. Архангельського, проф. Морозова, проф. Петрова і багато інших. Я, вже казав, як свідчить про нашу стару культуру проф. Архангельський і наведу ще слова проф. Морозова: ,,Петро бачив, що московське духовенство в своїм образованії стоїть незмірно нижче від киевлян, що у Великоросії бачиться тільки закостенілої брутальности чудо, жахливіше від усіх жахів, і немає людей, які могли би керувати освітою духовенства, дбати про школи, слідкувати за ходом і результатами навчання; от чому, бажаючи підняти рівень освіти у тому суспільстві, нам необхідно звернутися до київських учених.

,,Тому нема нічого дивного, пише Огієнко, що свою культуру ми почали передавати в Москву. Так скрізь буває в житті: народ з більшою культурою і освітою завжди впливає на свого сусіду, а сусід переймає все краще. І нема нічого дивного, що наші українці почали сунути в Москву, де їм давали великі посади. Вже в XIV—XV віках на Москві було вже не мало українців, а в 16 віці їх часто кличуть туди на службу. А з 654 р., з приєднанням України до Москви, цей рух на Москву прибрав великого розміру і з того часу земляки наші 'начаша приходити у великоросійское царство і водворятися' ".

У 1664 році прибув до Москви українець Семен Полоцький (1629—1680), покликаний туди вчити царевичів Олексія і Федора, та царівну Софію. Навчав він і царевича Петра. Це була людина високої освіти, вже освіти західньої; він мав великий вплив у Москві і в державному житті і в літературі, де він особливо вславився як поет і написав багато праць. А потім потягли на Москву наші земляки і ,,за ласощі та за прихоті царські"; понесли туди свої сили і знання. Степан Яворський (1658—1722), Дмитрій Робтовський (Данило Туптало 1651—1722) багато зробили в Москві, а Феофан Прокопович (1681—1736) мав великий вплив і на московську науку і на нову московську літературу.

,,Ще в половині XVII ст. у 1640 р. українці заклали в Москві першу в Росії організовану школу... Київська наука була в Москві нечуваним ділом і доводила до різнородних реакцій — пише акад. Пипін... Вже на другий рік посипались доноси на українську школу. Підняли велику тривогу, пішли труси (ревізії) і допити. А на допитах казали: учится у киевлян грецької грамоти, а в тій грамоті (освіті) є ересь. Хто по-латині навчається, той з правильного шляху сходить..."

Ще більше від людей посунули на Москву українські книжки. Своїм змістом вони були в Москві великою новиною і тягли до себе всіх цікавих та освічених людей. І книжки наші хутко розійшлися по всім московськім царстві, вкрили всю велику державу. Сила українських книжок була в бібліотеках царів, патріярхів, епископів, бояр, ,,Малоросійскі книги — каже дослідник цього питання — мали широке розповсюдження не тільки в Західній, але і в Московській Русі".

Закінчення буде.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ КАНЦЛЕР Німеччини Гельмут Коль заявив, що розвідувальні служби Німеччини, Росії і Польщі повинні співпрацювати в ділянці боротьби з міжнародною наркомафією. Коль також запропонував покласти край „традиційному шпигунству" і створити цілком офіційні розвідувальні місії в кожній з цих країн.

НА ДВОТИЖНЕВІ відвідини ЗСА, які розпічнуться у Каліфорнії в суботу, 2-го травня, приїжджає колишній совєтський президент Міхаїл Горбачов з дружиною Раїсою та дочкою Іриною. У Каліфорнії М. Горбачов відбуде зустрічі з колишніми президентами ЗСА Рональдом Реґеном і Джиммі Картером, як також із родиною сенатора Кеннеді. Одначе головним об'єктом у теперішній поїздці М. Ґорбачова є його виступ у місцевості Фултон, Мо., 6-го травня, де тому 46 років з промовою виступив Вінстон Черчіл, колишній прем'єр-міністер Великобританії, заявляючи, що Европа розділена „залізною заслоною" на Схід і Захід, що й дало початок „холодній війні". Ціллю М. Горбачова є підсумувати висліди цієї війни, що так недавно закінчилась перемогою Заходу. А на 13-го травня заплановано виступ М. Ґорбачова на спільній сесії Конгресу та зустріч з президентом Джорджем Бушем у Білому Домі.

ГОЛОВА НЮЙОРКСЬКОГО відділу ФБІ Джеймс Фокс подав до відома, що в Ню Йорку створюється окрема група шукачів за злочинцями, які скриваються перед властями. Згадана група створюється спільними силами ФБІ та керівництва нюйоркської поліції, яке стало можливим тільки тому, що велика кількість колишніх працівників ФБІ, завданням яких було слідкувати за совєтськими шпигунами, лишилися без конкретних завдань. Тепер вони будуть шукати за тими злочинцями, які досі не попадали в руки поліції.

НА ПРЕСОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ в Ню Йорку у понеділок, 27-го квітня, Артур Салцеберґер, мол., видавець відомого щоденника „Ню Йорк Таймс" повідомив, що з вівтірка, 28-го квітня, у Москві почне виходити щодругий тиждень „Ню Йорк Таймс" російською мовою. Це перше чужомовне видання „Ню Йорк Таймсу" є спільним починем з російським тижневиком „Московскіє Новості", який почав появлятися в половині 80-их років, як один із перших незалежних російських журналістичних голосів. Новий двотижневик виходитиме під назвою „Ню Йорк Таймс Нюз ін Рівю" виходитиме на зміну 16 і 24 сторінковим виданням і міститиме в першу чергу редакційні статті та статті, котрі вже друкувалися в „Ню Йорк Таймсі". Ціна нового видання п'ять рублів.

Народний Дім у Трентоні

Річні збори Українського Народного Дому відбулися в неділю, 15-го березня, у власному приміщенні. О годині 3:30 по полудні уступаюча голова Оля Фараонів відкрила збори та попросила одноxвилинною мовчанкою згадати членів, які відійшли у вічність.

УНДім у Трентоні — це єдина українська установа, що об'єднує цілу нашу громаду. Впродовж довгих літ тут знаходиться домівка двох відділів СУА (11-го і 19-го), пластова домівка, приміщення Українських Американських Ветеранів (станиця 25), також тут відбуваються сходини Громадського Комітету та віча. У минулому УНДім довгі роки містив школу українознавства, де багато нашої дітвори отримало знання рідної мови.

Тепер тут часто зустрічаємо гостей з України, що відвідують Трентон із своїми доповідями про Україну.

Порядок нарад проходив ділово та без зайвих перешкод. Голова Президії Андрій Турчин та секретар Наталка Посіва провадили нарадами ділово. Із звітів Управи, а головно голови, було видно, що доложено всіх зусиль, щоб ця установа дальше існувала для добра трентонської громади.

По уділені абсолюторії уступаючій Управі, Роман Кузик із Номінаційної комісії відчитав листу нової Управи на 1992—93 рік. Голову Управи вибрано окремо. Цим разом це відповідне становище займе довголітній член, а радше один із засновників УНДому Михайло Бойцун. Тому й не дивно, що його вибрано одноголосно з оплесками. Тепер до помочі нововибраному голові є члени: Роман Кузик, заступник голови, Михайло Мартиненко секретар, Роман Городиський, скарбник, Іван Микитин, культурно-освітній референт, Іван Кузик, господар, Орест Надрага і Іван Гафткович, пресові референти, та Зеня Онищук, жіноча референтка, Григорій Посіва, Михайло Глушок і Орест Сеник — члени управи.

Перед закінченням зборів нововибраний голова подякував колишній голові О. Фараонів та членам Управи за їх жертвенну працю продовж минулого року.

Іван Гафткович

Радість...

(Закінчення зі стор. 1)

Промовляє С. Гнатенко, зліва мистець.

знав, що думає мистець — було б погано. Глядач може бачити це, що відчуває і картина повинна бути така, щоб давала вдоволення і приємність так на виставці, як в приватній хаті. Не слід замикати картин у чотирьох стінах майстерні.

— Чи може саме тому картини на цій виставці представлено із трьох останніх років у тих трьох світовидіннях „Евакуації", „Розточчя" та „Інтер'єри"?

— Може і так, бо я уважаю, що мистецькі твори повинні поширюватися, хоча мені із кожним важко розставатися. Я, як бачите, потроху змінив тепер стиль і віддався тому мистецтву, яке поширює творчі можливості, дає перевагу містицизмові і старається в драматичний спосіб охопити наше буття.

— Але як відомо ви також портретист, — а це дуже далеко віддалене від будь-якого містицизму. Як це так, що така різниця у ваших зацікавленнях?

— Добрий портрет вимагає поважних студій, розуміння психології і кожен, що я їх досі виконав спонукав мене до глибокої аналізи наших славних людей, портрети яких я малював, як ось І. Франка, Л. Українки, Олега Криси і мені не треба було до цього живого моделя.

— Цікаве, який буде портрет, над яким тепер працюєте на відміну із живого моделя. Чи зможемо його ще тепер побачити?

— Це сумнівне, бо перебування у Ню Йорку мене дуже абсорбує та не дає часу на творчість. Мені це місто сподобалося, не лише його життєвий комфорт, але цей вільніший простір, який так дуже відчувається. Все це нове, цікаве.

— Чи це ваше перше перебування тут?

— У ЗСА я вперше, хоча виставка моїх праць була вже в 1979 році в університеті Ратґерс. Тоді її здійснення вдалося лише через місію СССР. Перше перебування в Канаді було у мене получене із виставкою в мистецькій галерії Шафранюків у 1990 році, а тепер я був там вдруге. Скоро виїжджаю до Чикаґо, де буде відкрита виставка п'ятьох художників з України у Музеї Модерного Мистецтва в якій я беру участь разом із Олегом Мінком, Олегом Недошитком, Петром Марковичем і Миколою Симчуком.

— Нам відомо із вашого життєпису, що за вами вже ряд персональних та групових виставок.

— Бачите, коли я закінчив Інститут прикладного та декоративного мистецтва, маючи таких великих учителів, як маестро Лисик чи Федюк — це були важкі часи, але наш інститут видав ряд цікавих мистців. Але в 60-их роках був натиск на фаховість, а тут зібралася група людей, що хотіли щось більше, як форму. Отже ми малювали, але не виставляли, бо наші картини не підходили під соцреалізм. Після кількох збірних виставок, я таки дістався до Спілки художників СССР і це дало мені можливість на самостійну працю та самостійні виставки, а рівночасно я навчав в Інституті. Перша моя самостійна виставка була таки у Львові 1972 року, відтак в наступному році у Києві, а далі знову у Львові.

— Розуміється ваша художня творчість перейшла різні етапи.

— Так, я тепер працюю інакше як колись. Кожний мистець мусить прогресувати, зміняти стиль, ідеї, іти вперед. Але коли поглянемо на наше мистецтво тепер мушу признатись, що в загальному бачу тенденцію спаду якости так малярства, як і скульптури.

Ми в Інституті прикладного мистецтва, де сьогодні працюю доцентом, маємо однак надію на поправу, коли знову буде факультет живопису і укріплений факультет скульптури. Маємо вже студентів і це дає можливість із добрими професорами на підвищення рівня. Треба працювати, треба виробляти нові напрямні, вливати нову, свіжу кров. Це наша відповідальність, а рівночасно радість, коли ми відкриваємо нові таланти і можемо їм передати своє захоплення мистецтвом.

Відбулася...

(Закінчення зі стор. 1)

нового підходу, а проф. В. Маркусь підніс кілька питань, чи існує і яка політологія в Україні та які перспективи для цієї нової там дисципліни. В дискусії брали участь також присутні.

Крім цього, члени ІФС встигли відбути черговї Загальні збори, якими проводив д-р В. Ісаїв та на яких обговорено звіт дирекції секції і схвалено її правильник. Вирішено відбути до року Надзвичайні загальні збори ІФС, коли стане відомо, якою буде постанова НТШ у Львові щодо спільного наукового членства та структури секцій. Засідання Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка перенесено на серпень 1992 року у Львові. До того часу уповноважено теперішню Дирекцію далі керувати секцією. У складі Дирекції є: В. Маркусь (Чикаґо) — голова, проф. Аркадій Жуковський (Сарсель), проф. Богдан Боцюрків (Оттава), проф. М. Лабунька (Філядельфія) — заступники, проф. Ігор Каменецький (Мавнт Плезант, ЗСА) — секретар та проф.В. Ісаїв (Торонто) — член Дирекції.

На час Загальних зборів ІФС в секції було 85 дійсних та 27 членів-кореспондентів у дев'ятьох країнах. Новообраними в цій каденції дійсними членами є: д-р Іван Ванат (Пряшів, історик), д-р Олег Ґерус (історик Церкви, Вінніпеґ), д-р Роман Дражньовський (Мілвокі, географ), д-р Ісаїв (Торонто, соціолог), о. д-р Юліян Катрій (Ню Йорк, теолог), д-р Теофіль Кіс (Оттава, політолог), д-р Іван Коропецький (Філядельфія, економіст), о. д-р Ігор Мончак (історик Церкви, Монтреаль), д-р Олександер Мотиль (Ню Йорк, політолог), д-р Ярослав Пеленський (Айова Сити, історик), д-р Ярослав Пелікан (Ню Гейвен, теолог) і д-р Ришард Торжецький (Варшава, історик).

Членами-кореспондентами стали: д-р Ігор Зелик (Нюарк, соціолог), мґр Роман Ольницький (Ню Йорк, історик), д-р Уляна Климишин (Мавнт Плезант, археолог), д-р Юрій Книш (Вінніпеґ, історик), д-р Ярослав Комаринський (ДеКалб, економіст), д-р Михайло Лаврівський (Мельбурн, економіст), д-р Анна Процик (Ню Йорк, історик), д-р Мирослав Трохан (Мюнхен, економіст).

Одночасно з ранньою сесією конференції проходила нарада видавничої комісії Енциклопедії Української Діяспори, на порядку дня якої стояли проблеми редагування кількох томів ЕУ-Д, які проходять одночасно. Редактор В. Маркусь представив докладний звіт та плян праці до кінця 1992 року. Схвалено прелімінар бюджету, а також висловлено бажання закінчити редакцію австралійського тому та приспішити два дальші, а саме східньо-і західньо-европейські томи. Так само вирішено кілька адміністративних, персональних питань щодо співробітників та фінансових справ редакції.

Присутніми на нарадах були проф. Леонід Рудницький (головуючий), мґр Володимир Баранецький, д-р Ярослав Падох, д-р Степан Ворох, мґр Володимир Рак, інж. Микола Галів та редактор В. Маркусь.

В ПОНЕДІЛОК, 27-ГО КВІТНЯ, депутати Сербії і Чорногорії (Монтенегро) в парляменті колишньої СФРЮ проголосили створення нової югославської держави, в яку ввійшли лише ці дві республіки. В обох при владі стоять комуністи, які тепер називають себе соціялістами. Нова Югославія зберігає 45 відсотків колишньої території, на яких проживає 10.4 міл. осіб. Београдське керівництво сподівається зберегти за собою місця в усіх міжнародних організаціях, членом яких була СФРЮ, однак ці пляни можуть натрапити на опір европейської спільноти. ЗСА і західньоевропейські країни зігнорували церемонію проголошення Югославії.

В РОСІЇ ВСЕ БІЛЬШОГО МАШТАБУ набуває страйк медичних працівників. Він охопив уже Удмуртію, Алтайський і Магаданський краї, Оренбурзьку область, західний Сибір. В Новосибірську охоплені страйком всі школи. Вчителі вимагають безумовного виконання президентських указів щодо розвитку народної освіти.

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що 11-го квітня 1992 р. відійшов у вічність в Честер, Па., наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДО

бл. п.

ДАНИЛО КУЧЕРА

Залишені в смутку
дружина — СОФІЯ
сини: СЛАВКО з дружиною ГЕЛЕН
і синами: РАССЕЛОМ і ДАНОМ
МИХАЙЛО з дружиною ЛІНДОЮ
і дітьми МИХАЙЛОМ і МОНІКОЮ
дочка — ГЕЛЕН з мужем РОНАЛДОМ
і дітьми — ДАНЄЛЕЮ і КРІСТОФЕРОМ

Дякую всім, що прийшли його відвідати в останню годину, за квіти, Служби Божі і за датки на фонд дітей Чорнобиля. Також дякую І. Крамарові, що помагав мені в останній годині мого мужа і дякую о. монс. Миронові Грабовському що відправив Службу Божу, а Фалісі Кендус за всю поміч. Вічна Йому Пам'ять!

В глибокому смутку повідомляємо товаришок гімназії СС Василіянок у Львові, що 27-го березня 1992 р. в Черкасах в Україні упокоїлася в Бозі

сл. п.

ІРИНА КОЗАК-КОРОВІНА

уроджена 2-го лютого 1919 р. в селі Трибоківці біля Бібрки в сім'ї о. Михайла і Стефанії Козак. Вона була випускницею гімназії СС Василіянок у Львові та агрономічного факультету Львівської Політехніки. Вперше арештована польською поліцією в березні 1939 р. за участь у Сьомому Конгресі Союзу Українських Студентських Організацій в Польщі (СУСОП). Після розпаду Польщі, еміґрувала до Кракова, а в червні 1941 р. повернулася до Львова. Більшовики арештували її 9-го травня 1945 р. за участь в ОУН і в УПА і в Києві засудили на 10 років таборів і 5 років заслання. Таборове покарання відбула в Абезь, а заслання в Ухті Комі АССР. Там вона познайомилася і одружилася з засланцем В'ячеславом Коровініним. У 1958 р. подружжя одержало дозвіл поселитися в Черкасах, але вже у 1973 р. вона повдовіла.

Сл. п. Ірина з найбільшою самопосвятою і достоїнністю пройшла дуже важкий і жорстокий життєвий шлях боротьби за волю України.

Хай вічно буде пам'ять про Неї.

Діловий Комітет к. учениць гімназії СС Василіянок у Львові

В ПОНЕДІЛОК, 27-ГО КВІТНЯ, міністер закордонних справ Німеччини Ганс-Дітріх Ґеншер оголосив, що 17-го травня залишає свій пост, який він займав 18 років. Спадкоємцем Ґеншера стане 50-річна Ірмґард Швецер, яка дотепер була міністром будівництва. Політичні спостерігачі відзначають, що резиґнація Ґеншера завдасть непоправного удару урядові Гельмута Коля, який втрачає популярність у зв'язку з надто високою ціною, що її довелося заплатити за возз'єднання з колишньою Східньою Німеччиною.

Цікава лекція київської спеціялістки

Вже давно минули ті часи, коли Софія Окуневська-Морачевська (1865—1926) була першою українською лікаркою в Австро-Угорщині (і дуже правдоподібно, в історії України). Поруч чоловічої „сильної статі" тепер, нарешті, вже маємо багато висококваліфікованих лікарів-жінок різних фахових профілів, які аж ніяк не поступаються своїм колегам за фахом. Але якщо йдеться про жінок-лікарів, які здобули титули і посади професорів медичних інститутів чи університетів, то, на жаль, тут і досі чомусь жінок видно досить мало — і то не тільки в Україні, але і в інших країнах. (Подібне можна було б сказати, наприклад, про американський Конґрес чи Сенат, де також ще й досі є мало жінок).

До щасливих вийнятків належить наша землячка в Києві — професор отолярингології (ділянка медицини, яка займається недугами вуха та гортані) Київського Інституту Удосконалення Лікарів Тетяна Мостова. Понад два місяці тому на запрошення Клівлендської клініки д-р Мостова прибула до цієї відомої клініки як професор-обсерватор. У зв'язку з тим, що вона незабаром має повернутися додому, 33-ій Відділ Союзу Українок Америки ім. Лесі Українки в Клівленді, головою якого є Ольга Дем'янчук, запросив проф. Мостову зачитати лекцію на тему головокружіння (або як ще інакше називають — запоморочення, або завороти голови), на яке часто чуємо скарги, особливо від людей старшого віку.

Й ось у неділю 29-го березня в залі СУА в Клівленді така лекція гості з Києва відбулася. Представляючи професорку авдиторії зібраних людей, референтка культурно-освітніх справ Відділу СУА Люба Боднар сказала, що як спеціяліст-отоляринголог д-р Мостова має 21-річний досвід. 15 років вона працювала як отоляринголог-хірург, також викладач лекцій з отолярингології в Київському Інституті Удосконалення Лікарів. Тепер вона є керівником Департаменту Отоневрології Київського Інституту Неврохірургії і має понад 80 наукових праць. Вона брала участь в інтернаціональних лікарських конґресах у Франції, Німеччині, Чехо-Словаччині, Болгарії та Канади, де мала доповіді з питань порушень балянсової системи людського організму при захворюваннях нервової системи. Коротко кажучи, її наукова та практична діяльність пов'язана із лікуванням недуг головного мозку, які спричиняються або зумовляються недугами кровоносних судин, інфекційними як також неінфекційними хворобами та пухлинами мозку. При тому її бажанням завжди було і є не тільки поставити правильну діягнозу недуги, як також її профілактики, тобто те, як запобігти недузі?. Людина це повинна мати на узазі, аби не бути хворою.

Якщо йдеться про головокружіння або завороти голови, то д-р Мостова підкреслила, що, подібно до болів голови, це не є недуга, але лише симптом якогось хворобливого стану в організмі. А хвороб чи ненормальностей, які викликають завороти голови, є багато, і тому лікування запоморочення тільки тоді може бути успішним, коли буде вилікована недуга, яка викликає ті симптоми. Що ж є причиною того, що людина, коли стоїть, втрачає балянс чи рівновагу тіла, відчуває крутіння в голові, очах, і т. д., що напевно бодай один раз кожен пережив у своєму житті.

Передовсім, причиною такого стану може бути саме вухо, точніше, одна з його частин — вестибулярна система, функція якої в організмі полягає в дотриманні балянсу, або рівноваги людського тіла. Але якщо ця система піддається впливам різних патологічних (хворобливих) змін в організмі, тоді настає те, що ми називаємо головокружінням або заворотом голови. Таких недуг може бути багато — запалення середнього вуха, а також лябіринту — частини внутрішнього вуха, склероз вуха (найчастіше в людей старшого віку), закупорення зовнішнього слухового проходу або так званої євстахієвої труби, алкоголізм та наркоманія, різні недуги, які зменшують кровобіг, новотвори — в тому числі і рак, та інші.

Д-р Мостова підкреслила, що якщо людина помітила ослаблення слуху чи головокружіння в обох вухах, то звичайно такий стан має добру прогнозу — він або поступово проходить без жодного лікування, або успішно піддається лікуванню. Натомість коли особа помітить ослаблення слуху не в обох, а лише в одному вусі (при умові, коли вухо не є заткане вушною сіркою), тоді треба по можливості якнайскорше піти на огляд до фахівця недуг вуха, бо в таких випадках це може бути першим симптомом появи опуху — в тому числі і злоякісного (раку). Єдиним ефективним методом лікування в таких випадках є оперативне втручання.

Якщо йдеться про лікування заворотів голови, то крім того, що проф. Мостова робить наголос на лікуванні не сиптому, а причин головокружіння, вона також піддає суміву ефективність симптоматичного лікування цієї аномалії. Точніше, ліки, які часто приписують лікарі своїм пацієнтам проти завороту голови, інколи не тільки не допомагають їм, але навіть шкодять. Чому? Бо, на думку Мостової, організм крім усунення завороту, має також своїм „завданням" усунення побічних шкідливих наслідків зажитих ліків. Тому, хоч вона не є за усуненням ліків проти запоморочень голови, але поруч ліків (або й без них) розробила методи фізичних маніпуляцій відповідними органами тіла пацієнта. Полягають ці методи в згинанні в той чи інший бік шиї та голови, відповідне стискання голови власними руками пацієнта, згинання й розгинання нижніх кінцівок в лежачому стані, ходінні по горбкуватій поверхні, і т. д. Схематичні деталі такого „маніпуляційного методу" лікування заворотів голови подано в альбомі (чи книжці), який присутні мали змогу оглянути.

Після доповіді професорки було багато питань. Деякі з присутніх старшого віку (а їх тут було більшість), діставши дозвіл в лекторки бодай впродовж кількох хвилин бути в ролі „її пацієнтів", розповіли про свої власні клопоти з атаками головокружіння (доречі, в англійській мові це буде те саме, що dizzines). Професорка радо їх вислуховувала і відповідала на подані питання. І тут авторові цих рядків мимоволі прийшло на думку: чому б нашим організаціям у діяспорі бодай час від часу не запрошувати фахівця з певної ділянки медицини, аби він чи вона прочитали лекцію на тему з якоїсь актуальної проблеми охорони здоров'я? На таку лекцію чи доповідь напевно прибуло б немало наших людей, як також напевно наші фахівці не відмовилися б поділитися з присутніми своїм досвідом та спостереженнями з власної лікарської практики.

Д-р Юліян Мовчан

• ПРАЦЯ •

Пошукується ЖІНКУ
до опіки 2-ох дітей і домашньої праці. Мешкання на місці. Прошу тел.: **(212) 533-2756** від год. 10:00 рано до 5:30 веч. питати за **СВЄТУ.**

● РОЗШУКИ ●

Карбівник Оля Михайлівна пошукує брата **КАРБІВНИКА ЯРОСЛАВА МИХАЙЛОВИЧА** нар. 1923 року село Вороняки, Золочівського району Львівської області. Хто знав би про нього, або він сам прошу телефонувати на число (718) 937-2480 (питати Галина)

Марків Михайло пошукує батька **ІВАНА МАРКІВА МИХАЙЛОВИЧА** народженого 13-го січня 1923 року в селі Тіховичі Перемишлянського району Львівської області. Хто знав би про нього або він сам прошу телефонувати на число (718) 937-2480 веч. (питати Галина)

●FUNERAL DIRECTORS●